

Biedrība „LATVIJAS SENIORU KOPIENU APVIENĪBA”

27.februārī vispasaules NVO dienā
Latvijas Saeimas komisijas rīko atvērto durvju dienu
diskusijas Sociālo un darba lietu komisijā

Starptautiskā NVO diena ir svētki visām nevalstiskajām organizācijām.

Valsts kanceleja ļoti augstu vērtē NVO ieguldījumu sabiedrībai nozīmīgu problēmu aktualizēšanā un risināšanā.

Lai šī īpašā diena ir mudinājums turpināt nozīmīgo darbu!

Jānis Citskovskis
Valsts kancelejas direktors

Vispasaules nevalstisko organizāciju (NVO) diena

ir starptautiska nevalstisko organizāciju diena, kas tiek atzīmēta visā pasaulē katru gadu 27. februārī. Arī Latvijā atzīmē šo dienu gan pašas NVO, gan likumdevējs un izpildvara.

Šogad vispasaules NVO dienā Latvijas Saeimas komisijas rīkoja atvērto durvju dienu, kad saeimas komisiju sēdēs piedalījās NVO pārstāvji gan klātienē, gan attālināti.

LSKA sekoja līdzi šīs dienas norisēm **Sociālo un darba lietu komisijā.**

Starptautiski vispasaules NVO diena ir **simbols:**

1) kas atspoguļo pasaules NVO **vērtības**, centienus un rezultātus, kas vērsti uz brīvības, sabiedrības balss, rūpēm par cilvēku drošību, rūpēm par izpostītām valstīm, rūpēm par dabu, rūpēm par cilvēces mantojumu, rūpēm par cilvēces nākotni un tās vērtību atzīšanu;

2) kas apliecina sabiedrības **pateicību** un atzinību par NVO sniegto ieguldījumu tās labā, apvienojot visas pasaules NVO zem konkrētā simbola;

3) - **piemiņas** diena tiem NVO cilvēkiem visā pasaulē, kuri ir zaudējuši dzīvības, veicot savu darbu un misijas pienākumus.

Sēdes dalībnieki

- Komisijas sēdē piedalījās 14.Saeimas deputāti, komisijas locekļi
- Dažādu NVO, kurām rūp un kuras nodarbojas ar sociālo un veselības apūpes problēmu risināšanu, pārstāvji
- Labklājības ministrijas pārstāvji
- Veselības ministrijas parlamentārais sekretārs
- Saeimas Juridiskās komisijas pārstāvis

Komisijas vadītājs Andris Bērziņš

- Sēdes sākumā iepazīstina klātesošos ar sēdes darba kārtību un dalībniekiem, aicinot dalīties savā pieredzē sociālo un veselības aprūpes problēmu atpazīšanā un risināšanā

1.

- Klātesošie aktualizē problēmas, kas pastāv pašvaldībās, ja sociālais pakalpojums nepieciešams personām (senioriem, invalīdiem), kuras **faktiski dzīvo** (īrē vai lieto nekustamo īpašumu) attiecīgās pašvaldības teritorijā, bet savu dzīvesvietu ir deklarējušas citā pašvaldībā, jo realitātē šīs personas nepieciešamo pakalpojumu var saņemt tikai par maksu.
- Tam nepiekrīt LM pārstāvis, jo uzskata, ka sociālajam darbiniekam jāapseko ikviena persona un tās mājoklis attiecīgajā pašvaldībā.
- Klātesošie uzskata, ka jāmaina Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 1.panta 40.punktā ietvertais **mājsaimniecības** skaidrojums arī tāpēc, lai nebūtu pārpratumi ar faktisko un deklarēto dzīvesvietu.

2.

- Klātesošos atbalsta deputāte **Ramona Petraviča**, norādot, ka valstī nepieciešams pārskatīt kritērijus pēc kuriem personai tiek piešķirts trūcīgas personas vai maznodrošinātas personas statuss.
- Šis jautājums jārisina kopā LM un Saeimai, ņemot vērā arī visu to normatīvo aktu bāzi, kas paredz dažādus atvieglojumus vai izņēmumus personām, kurām ie piešķirts šāds statuss.

3.

- Jautājums par mentālo veselību ir būtisks vairākām iedzīvotāju kategorijām arī senioriem kontekstā ar uztura problēmām jeb ēšanas traucējumiem. **Ēšanas traucējumu** novēršanai ir svarīga pirmā palīdzība, kas ir kompleksa t.i. gan sociāla, gan medicīniska. Ir nodibināts Ēšanas traucējumu resursu centrs, kas iespēju robežās sniedz bezmaksas palīdzību.
- Svarīga ir ēšanas traucējumu prevence, lai nenonāktu psihoneiroloģiskajā stacionārā. Latvijā trūkst speciālistu nepieciešamās palīdzības sniegšanai, tie ir mazāk kā 10. nenotiek LM un VM sadarbība. Problēmu atzīst VM pārstāvji.

Anna Balode

LSKA 27.02.2024.

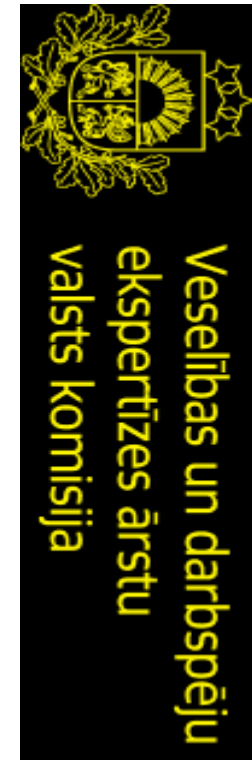
5.

- Rīgas aktīvo senioru alianse aktualizē jautājumus par senioru digitālajām prasmēm un programmu «Zaļā mobilitāte», kā arī par nepieciešamību atbildīgajām institūcijām sniegt informāciju senioriem kā rīkoties krīzes situācijās, kāds ir CA plāns, vai notiek kādas apmācības.
- Politiķi tiek aicināti rakstīt plānus un normatīvos aktu nevis par senioriem, bet kopā ar senioriem.
- Politiķi tiek aicināti izprast senioru ekonomisko situāciju un risināt jautājumu par pensiju neaplikšanu ar nodokli.

6.

- Invalīdu NVO un arī citām NVO, kas saistītas ar sociālo pakalpojumu sniegšanu vienmēr ir bijis aktuāls jautājums par **VDEĀKomisijas darba efektivitāti**. Speciālisti uzskata, ka nepieciešams pārskatīt invaliditātes grupas, atteikties no vairākām invaliditātes cēlonībām, mainīt kopšanas nepieciešamības izvērtējumu (īpašas kopšanas nepieciešamības novērtēšanas kritēriju maiņa, t.sk. senioru iespējas saņemt atbalstu ārpus invaliditātes sistēmas), organizēt ģimenes ārstu apmācības, konsiliju iespējamu iesaisti.
- Jāmaina arī normatīvajos aktos iekļautā invaliditātes definīcija.

7.

LSKA vērs uzmanību, ka senioram ar demences saslimšanu, kuram ir vērojami GRT (**garīga rakstura traucējumi**) simptomi, ir vitāli nepieciešams pakalpojums, ko sniedz - atbalsta persona, t.i. persona, kas palīdz atbalstāmajai personai (senioram) plānot un pašai pieņemt lēmumus par savu dzīvi. **Problēma – invaliditātes statusa iegūšana.** Iespējamie rīcības varianti seniora ar demenci tuviniekiem.

1) Tiesas ceļā ierobežot seniora rīcībspēju attiecībā uz konkrētām darbībām, tādējādi pasargājot viņa un ģimenes īpašumu, pieņemot lēmumus veselības aprūpes sakarā u.c. jautājumos, ja tas nepieciešams. Šis ir garš un sarežģīts ceļš, kas ir saistīts arī ar seniora autonomijas aizskaršanu.

2) Dokumentu kārtošana invaliditātes saņemšanai un cerība piekļūt Atbalstītā lēmumu pieņemšanas pakalpojumam, kas būtu daudz humānāk, tomēr senioram saņemt atbilstošas grupas invaliditāti, pamatojoties uz demences diagnozi, var izrādīties neiespējami, turklāt tas ir ilgi.

Risinājums varētu būt maksas pakalpojums, ko sniedz profesionāla atbalsta persona par maksu. Šajā sakarā nepieciešami MK noteikumi šāda pakalpojuma apmaksas sistēmas izveidošanai.

8.

Pārvietošanās grūtības dažādās smaguma pakāpēs piemeklē daudzus. Diemžēl šo cilvēku iespējas iziet sabiedrībā – kaut tikai līdz veikalam – visbiežāk ir viņu tuvinieku rokās. Dzīvot pilnvērtīgu dzīvi vairāk paveicas tiem, kas nav vieniņi vai kuru tuvinieki prot parūpēties, sagādājot tehniskos palīgīdzekļus, atbalstot fiziski, vai tiem, kuri atrod NVO, kas palīdz iegūt **tehniskos palīgīdzekļus**.

Pārvietošanās iespējas senioru vecumā cilvēkiem ar kustību traucējumiem sniedz neatkarību un brīvību, dod iespēju iziet sabiedrībā.

LSKA ir noskaidrojusi, ka pieprasījums pēc vides pieejamības ir ļoti liels, tās nav tikai atsevišķu indivīdu vēlmes. Vides pieejamība daudzdzīvokļu mājās ietver gan pakāpienus līdz liftam vai dzīvoklim, gan durvju rokturus koda durvīm, gan brīvu pārvietošanos koplietošanas telpās.

Par šiem jautājumiem primāri lemj dzīvokļu īpašnieku kopība no kuras lēmumiem vadās mājas pārvaldnieks. Neviens neveiks darbības lai uzlabotu vides pieejamību, ja īpašnieki to nedarīs.

NVO dienā!

PALDIES MŪSU BIEDRIEM, SADARBĪBAS
PARTNERIEM UN ATBALSTĪTĀJIEM. LAI
IZTURĪBA, UZŅĒMĪBA UN DZĪVESPRIEKS
LABUS DARBUS DAROT!

